
Ranti Tjan

Sparen, dromen, kleien

Kan ik bij jullie gratis studeren, hebben jullie een beurs voor me? Zoals bij Ateliers of Rijksakademie?' Het is een vraag waar vanuit Sundaymorning@ekwc maar één antwoord op mogelijk is. Ondanks de vrijstelling van subsidie in 2012 krijgen wij hem nog vaak te horen en iedere keer moeten we duidelijk maken dat we geheel *do it yourself* zijn. En hoewel we sinds 2017 weer overheidssubsidie krijgen, is dat nog niet op het pre-2012-niveau. Hoe moet het dan? ... wordt er verzucht, of, in de meeste gevallen: *How the fuck am I gonna pay you*, of soortgelijke woorden in het Spaans, Chinees of Indiaas.

Sundaymorning@ekwc is een internationale werkplaats waar kunstenaars, ontwerpers en architecten de technische en artistieke mogelijkheden van keramiek verkennen. In 1999 bezocht een Koreaanse studente tijdens een studiereis het Europees Keramisch Werkcentrum, de voorganger van Sundaymorning@ekwc, in Den Bosch. Ze was zo onder de indruk van het centrum dat ze vijftien jaar spaarde totdat ze genoeg geld had om in 2013 een residency bij ons te kunnen doen. Ze had iedere maand zoveel mogelijk Koreaanse won apart gelegd om een droom te verwezenlijken.

Naar draagkracht

Nog steeds zijn er kunstenaars die sparen om een werkperiode bij ons te kunnen doen. Want sinds 2013 is er een ijzeren regel: iedere deelnemer moet betalen voor een werkperiode. Zeker in de periode 2013-2016 met algehele vrijstelling van subsidie was dit de enige manier om als kleicentrum te overleven. Voorheen was er een verfijnd systeem van beurzen, materiaalbeurzen, talentontwikkelingsstipendia en andere

manieren om deelnemers kortingen te geven op de reguliere kosten. Het mooie van dit beurzensysteem was dat het iedere avond stof tot conversatie gaf aan de gezamenlijke eettafel, een nadeel dat de bekende quote van Orwell hier uitkwam. Maar goed, sinds de financiële drooglegging wordt aan alle deelnemers een bijdrage gevraagd van tussen de 6000 en 20.000 euro voor twaalf weken residency (inclusief voorschot stoken en materiaal). We doen dit naar draagkracht en dat gaat vrijwillig. Zo was er recent een deelnemster die op eigen initiatief 37.000 euro betaalde, omdat haar opdrachtgever dat mogelijk maakte.

Per jaar ontvangen we zestig deelnemers voor een werkperiode van twaalf weken. Alle deelnemers en iedereen die zich heeft aangemeld zijn in staat om de fee te voldoen, dat vragen we vooraf. Zij zijn minimaal een jaar voordat de werkperiode begint geselecteerd uit enkele honderden aanmeldingen. Daar zijn veel Amerikanen onder, die tijdens hun sabbatical van hun universiteit een werkperiode in Oisterwijk mogen declareren. Een aantal deelnemers gebruikt een Nederlandse werkbeurs om de kosten te betalen of weet een bijdrage te verkrijgen van een Nederlands fonds. Verder kan Fonds Kwadraat een renteloze lening verstrekken.

De afgelopen twee jaar hebben vier deelnemers door middel van crowdfunding het geld bij elkaar gekregen. Anderen maken in opdracht van een particulier, bedrijf of gemeente een kunstwerk in keramiek, die de opleidingskosten betaalt. Sommigen hebben een museumtentoonstelling in het verschiep en krijgen via het museum de kosten vergoed. Een aantal buitenlandse kunstenaars heeft draagkrachtige

galeries die de kosten vooruitbetalen en die dat bij verkoop weer terugverdienen. Een enkele kiene deelnemer zoekt vooraf een verzamelaar en neemt deze mee in het ekwc-avontuur van vallen en opstaan.

Er zijn ook deelnemers die ons vragen of ze jaarlijks kunnen terugkomen. Ze huren een atelier in Londen, Berlijn, Parijs, New York en dat kost ze toch minstens pak 'm beet 12.000 euro per jaar. Een groot deel van het jaar staat de studio leeg omdat ze elders in de wereld hun werk presenteren, aanprijzen, opbouwen. Zouden ze bijvoorbeeld ieder jaar drie maanden in Oisterwijk kunnen werken, dan hebben ze alle materialen en faciliteiten bij de hand, het is een geconcentreerde werkplek, en het ligt centraal in de wereld. En dat voor minder dan de helft van een jaar atelierhuur.

Oog voor kwaliteit

De gemiddelde leeftijd van de deelnemers is 41 jaar, en de meesten hebben geen ervaring met keramiek. Dat deze professionals dan toch een fiks bedrag over hebben om zich twaalf weken terug te trekken in een kleiklooster zegt iets over de toewijding en ambitie om hun artistieke loopbaan fris te houden. Door de gemengde samenstelling van de internationale deelnemersgroep (sieraadontwerpers, componisten, beeldhouwers, keramisten, schilders, productontwerpers)

Kunstenaar Dan Price met adviseur onderzoek Froukje van Baren in de glazuur werkplaats, 2015. Fotografie: Rudi Klumpkens

ontstaat er altijd een levendige sfeer. Discussie en kennisdeling gaan gepaard met gesprekken over culturele waarden en inhoudelijke uitgangspunten. Sommige kunstenaars verkopen hun werk voor 20.000 euro per stuk, andere voor 100 euro. Beiden hebben evenveel toewijding en oog voor kwaliteit: neoliberale gedachten zijn bij Sundaymorning@ekwc waardeloos. Wat telt is de eigen inhoudelijk-artistieke ontwikkeling, de bijdrage aan de keramiek en de groei van nieuwe persoonlijke relaties.

Dan is het het waard om te investeren in twaalf weken van je leven, want de zekerheid dat de *return-of-investment* hoog is, bewijzen de honderden oud-deelnemers die graag vertellen over stoken, molochiet, plastic tentjes en twintig soorten lusters. In het Nederlands, Spaans, Engels, Koreaans of welke taal dan ook. •

Ranti Tjan
is directeur van
Sundaymorning
[@ekwc](https://www.instagram.com/ekwc)
Fotografie:
Jacqueline Hulst